

СТАЛІНСЬКІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТБЮРО, РЕКТОРАТУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ,
ПРОФКОМУ І МІСЦЕВКОМУ ХАРКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО.

№ 25 (674)

Вівторок, 30 жовтня 1951 р.

ц. 20 к.

АСПІРАНТИ КАФЕДР СУСПІЛЬНИХ НАУК

Величезне значення в справі ідейно-політичного виховання студентської молоді відіграють кафедри суспільних наук. Можна з певністю сказати, що в умовах радянського вузу успішна робота кафедр марксизму - лєнінізму, політичної економії, кафедр філософії, а також мовознавчих та літературознавчих кафедр повинна визначити загальний рівень учбової та наукової роботи. Звідси випливає виключне значення підготовки молодих наукових та викладацьких кадрів на цих кафедрах.

Велику роль в підготовці кадрів викладачів суспільних наук високої наукової кваліфікації має аспірантура. Проте, слід відзначити, що в підготовці аспірантів на кафедрах суспільних наук нашого університету, поряд з деякими успіхами, досягнутими за останні роки, є істотні недоліки.

Більшість аспірантів кафедр суспільних наук філологічного та економічного факультетів не захищають вчасно кандидатських дисертацій. Так, з 43-х чоловік, що закінчили аспірантуру по цих кафедрах, лише 3 чоловіки представили свої дисертації в строк, 8 захистили дисертації з запізненням від 1 до 5 років, 9 чоловік підготували дисертації до захисту, а 23 чоловіки досі не представили дисертацій. Є випадки, коли ті, що закінчили аспірантуру, зовсім припинили роботу над дисертаціями.

В чому ж причини такого становища?

Знаючи, що з практикою роботи аспірантів, не можна не відзначити таких серйозних недоліків, як низька якість керівництва аспірантами, пізні визначення тем дисертацій, змінення тем в ході їх виконання. На якості керівництва аспірантами негативно позначається відсутність на більшості кафедр суспільних наук, а також на філологічному та економічному факультетах професорів-докторів наук з цих спеціальностей. Є ряд наукових керівників, у яких жоден аспірант досі не захистив дисертації. Можна назвати О. Розенберга, В. Невзорова, Д. Острянина, Н. Парницького та ін. В окремих випадках керівництво аспірантами доручається особам, що не мають достатнього досвіду науково-дослідницької роботи, або нічим не виявили своєї здатності довести аспіранта до захисту дисертації. Окремі керівники не приділяють своїм аспірантам належної уваги, рідко з ними зустрічаються, не допомагають їм в роботі над кандидатськими дисертаціями, обмежуючись лише затвердженням плану і знайомством з уже готовою роботою.

Треба відзначити при цьому також і те, що деякі частини аспірантів властиве недостатньо серйозне, а в окремих випадках і безвідповідальне ставлення до роботи над дисертаціями (Кривохатський, Муратова та ін.).

Велику долю відповідальності за невиконання аспірантами своїх індивідуальних планів несуть декани і завідувачі кафедрами, які часто перевантажують аспірантів педагогічною роботою. Є чимало випадків, коли аспіранти кафедр суспільних наук та філологічного факультету, вже починаючи з другого року навчання, несуть майже повне штатне педагогічне навантаження. Ця практика з вини деканів факультетів продовжується

і зараз. До останнього часу існувало перевантаження індивідуальних планів аспірантів великою кількістю екзаменів та заліків.

Слабий ще контроль за виконанням дисертацій з боку наукової частини, деканів, завідувачів кафедрами, наукових керівників і парторганізацій факультетів. Наради при науковій частині, на яких аспіранти звітують про свою роботу, організуються рідко, несистематично і не завжди досягають мети. Кафедри також слабо перевіряють хід роботи аспірантів над дисциплінами кандидатського мінімуму і над дисертаціями. Хоч окремі розділи аспірантської дисертації заслуховуються на засіданнях кафедр, проте не всі члени кафедр попередньо знайомляться з їх змістом, і тому обговорення в ряді випадків має формальний характер, не приносить аспірантові істотної користі.

Рік у рік набір до аспірантури університету відбувається в основному за рахунок випускників університету, в умовах відсутності справжнього конкурсу. Проте, досі не вживається дійових заходів для забезпечення широкого залучення до участі в конкурсі викладачів суспільних дисциплін і середніх учбових закладів, випускників периферійних вузів. Кафедри не завжди уважно вивчають тих, що поступають до аспірантури, з погляду їх здатності до науково-дослідницької роботи. Це приводить до того, що до лав аспірантів в окремих випадках потрапляють люди, які не можуть вести самостійних досліджень і нездатні написати дисертацію.

Хоч тематика дисертаційних робіт аспірантів кафедр суспільних наук і філологічного факультету в цілому актуальна, все ж мало ще тем, де розроблюються насушливі питання сучасного життя, радянського суспільства, тем, присвячених боротьбі радянського народу і більшовицької партії за побудову комунізму в нашій країні, рушійним силам розвитку радянського суспільства.

Слід пам'ятати, що підготовка кадрів викладачів суспільних наук, мовознавства і літератури — найважливіше завдання всієї партійної організації університету, всього нашого колективу. Забезпечити при наборі аспірантів на кафедри суспільних наук широкий конкурс; актуалізувати тематику дисертаційних робіт аспірантів, рекомендувати їм для розробки теми, що випливають з постанов ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)У з ідеологічних питань та історичних праць товариша Й. В. Сталіна з питань мовознавства; усунути від керівництва аспірантами наукових працівників, які протягом ряду років не забезпечують керівництва і своєчасного закінчення аспірантами дисертаційних робіт; рішуче посилити контроль за складанням індивідуальних планів аспірантів, їх змістом та виконанням; покінчити з лібералізмом при оцінці успішності аспірантів; підвищити відповідальність кафедр і наукових керівників за науковий та ідейно-теоретичний рівень аспірантських дисертацій; звести до мінімуму педагогічну роботу аспірантів суспільних наук — ось що треба зараз для того, щоб забезпечити успіх в підготовці викладачів суспільних наук високої наукової кваліфікації і цим виконати найвідповідальніше завдання, поставлене перед університетом більшовицькою партією та радянським урядом.

„Ми, більшовики, вважаємо, що вірним компасом в історичних подіях може служити лєнінізм, який розкриває їхню дійсну суть. Оволодіти лєнінізмом — в цьому найважливіше завдання працівників вищої школи, в цьому найважливіше завдання радянського студентства“.

В. М. Молотов.

ГЛИБОКО ВИВЧАЙТЕ МАРКСИЗМ-ЛЕНІНІЗМ

НА ДВОХ СЕМІНАРАХ

Дзвоник сповіщає про закінчення перерви. На другому курсі відділення англійської мови починається семінар з основ марксизму-лєнінізму.

Керівник семінару т. Протопопов ставить запитання про те, чим характерний метод лєнінізму. Бажаючих відповісти виявилось багато.

Виступає Олена Матецька. Вона розповідає про те, як в нещадній боротьбі з опортуністами вивчався метод лєнінізму, як застосовувався він на практиці; які його характерні риси, викриває дворушницьку, ренегатську суть партії II Інтернаціоналу.

Олену доповнила Світлана Єсаулова.

— Як лєнінізм розглядає питання про значення теорії для пролетарського руху? — запитує керівник семінару.

Слово бере Марія Панова. Її ґрунтовна, вичерпна відповідь показує добру підготовку до семінару. Про вкриття товаришем Сталіним опортуністичної теорії стійкості докладно розповідає Люба Пилипенко. Її доповнюють Петіна, Матецька. Студентка Марголіна присвячує свій виступ питанню про значення марксистсько-лєнінської ідеології на сучасному етапі, розповідає про винятково важливу роль постанов партії з ідеологічних питань, як для всього радянського народу, так і для народів країн народної демократії, які успішно будують соціалізм.

Семінар пройшов активно, на високому ідейно-теоретичному рівні. Лише на першій годині виступили 9 студентів.

* * *

В цей же день семінар з основ марксизму-лєнінізму відбувся і на другому курсі відділення німецької мови.

Почався він тим, що Раїса Радченко, Галина Нобільська, Тамара Могила і Ніна Головачанська заявили про свою невідповідність. Ксенія Ефіменко взялася висвітлити характерні риси методу лєнінізму, але не зуміла пов'язати метод лєнінізму з сьогоднішнім днем.

Поверховим був виступ Зої Старостенко.

— Як товариш Сталін розглядає питання про диктатуру пролетаріату в творі «Про основи лєнінізму»? — запитує керівник семінару. Бажаючих виступити не виявилось. Тов. Протопопов викликав Софію Тригуб. Але вона не підготувалась до семінару і, сказавши кілька загальних фраз, замовкла. Керівник пропонує відповісти на те саме запитання студенткам Білик, Барабаш, Григор'євій, але жодна з них не змогла виступити.

Ная Штейнман не дала вичерпної відповіді на запитання про критику товаришем Сталіним теорії «перманентної революції». Лариса Таратіна заплуталася в питанні про значення вкриття товаришем Сталіним теорії «перманентної рево-

люції» в наші дні для трудящих країн народної демократії.

В результаті — дві години дорогоцінного учбового часу загинули марно. 7 студентів одержали незадовільні оцінки. Тов. Протопопов вимушений був призначити позачерговий семінар, винісши на нього ті ж самі питання.

Як же сталося, що з 27 студентів жоден не зміг ґрунтовно виступити на семінарі? В групі виправдовуються тим, що напередодні студенти, бачте, працювали на недільнику і не мали часу підготуватися. Звичайно, цей довід не витримує ніякої критики. Він лише зайвий раз підтверджує хибну практику студентів другого курсу відділення німецької мови готуватися до семінарів з основ марксизму-лєнінізму нашвидкоруч, в останній день.

Семінари, які проходили в двох паралельних групах факультету іноземних мов, вражають своїм різким контрастом, ті ж умови і можливості, а результати — протилежні.

Комсомольська організація факультету іноземних мов приділяє мало уваги ідейному вихованню молоді. На засіданнях бюро, на зборах питання вивчення студентами марксистсько-лєнінської теорії обговорюється без належної більшовицької принциповості.

В. КАЛИТА.

Вивчення першоджерел — основна форма підготовки до семінарів

Головний зміст моєї роботи по оволодінню марксизмом-лєнінізмом становить вивчення безсмертних творів геніальних вождів В. І. Леніна та Й. В. Сталіна. Одержавши від викладача на лекції список рекомендованої літератури, я уважно, вдумливо вивчаю першоджерела, конспектую їх. Вивчення творів класиків марксизму-лєнінізму поглиблює знання, здобуті на лекції, розширює кругозір.

Робота з першоджерелами тісно пов'язана з роботою під час лекції. Слухаючи лекцію, я відмічаю ті положення, на яких загострю увагу викладача. В підготовці до семінарів це допомагає чітко відрізнити головні питання від другорядних. Лекція допомагає зв'язати

марксистсько-лєнінську теорію з сучасністю. Разом з викладачем ми розбираємося у складній обстановці подій сучасності і вчимося застосовувати до них положення марксизму-лєнінізму. Після прослуханої лекції легше працювати над першоджерелами. Закріплені в пам'яті вказівки викладача допомагають правильно зрозуміти той чи інший твір в цілому.

Торік одним з перших був семінар по книзі В. І. Леніна «Що робити?» і роботі Й. В. Сталіна «Коротко про партійні незгоди». Я глибоко вивчив обидва твори, законспектував їх. Прочитав також конспект лекцій з відповідних тем, матеріали «Короткого курсу історії ВКП(б)». Лише після цього вважав себе підготовленим

до семінару.

Недавно у нас відбувся семінар по книзі В. І. Леніна «Дитяча хвороба «лівизни» в комунізмі». Я вивчив не лише цю працю, а й ряд інших, зокрема: «Лист робітникам і селянам з приводу перемоги над Колчаком», «Всі на боротьбу з Денікініним», «Про політичну стратегію і тактику російських комуністів» — В. І. Леніна, «Новий похід Антанти на Росію», «Міжнародний характер Жовтневої революції», «Про три особливості Червоної Армії» — Й. В. Сталіна. Це допомогло ґрунтовно ознайомитися з історичними передумовами написання праці В. І. Леніна.

Я. ГУБЕНКО, студент II курсу філологічного факультету.

Краще готувати журналістські кадри

Стаття газети «Правда» про недоліки в підготовці кадрів журналістів у Київському державному університеті знайшла широкий відгук серед студентів і викладачів нашого університету.

Незважаючи на деякі успіхи, досягнуті в організації навчального процесу і постановці ідейно-політичного виховання студентів, для відділення журналістики Харківського університету також характерні недоліки, вказані «Правдою».

Набір на відділення журналістики провадиться, не досить вдумливо, мало звертається уваги на індивідуальні нахили вступників, працівники кафедри журналістики, як правило, не беруть участі в роботі приймальної комісії. Все це привело до того, що деякі студенти не змогли продовжувати навчання і їх довелося перевести на інше відділення філологічного факультету.

Недостатньо продуманий і навчальний процес. При читанні загальноосвітніх курсів не враховується специфіка відділення. Цим, наприклад, можна пояснити те, що до курсу історії російської літератури не включено розгляд діяльності одного з чудових російських критиків Д. І. Писарева. Для успішної роботи в газетах нашої республіки студенти повинні добре вивчити українську мову і ряд інших дисциплін. Проте програма не передбачає часу для читання цих курсів. В результаті студенти 5-го курсу, які закінчують через кілька місяців навчання, не мають, наприклад, уявлення про українську журналістику, публіцистику і деякі інші дисципліни. А кафедри української літератури і української мови, наприклад, не організували для студентів відділення

журналістики читання спеціальних курсів.

Багато недоліків на кафедрі журналістики (завідуючий тов. Шовкопляс). Тут рідко практикуються стенографування і обговорення лекцій, що, природно, позначається на якості читання спеціальних дисциплін.

Багато кращого лишає бажати і організація виробничої практики студентів старших курсів. В цьому навчальному році учбова частина університету скоротила і без того короткий місячний строк практики до 20 днів, а кафедра журналістики примирилася з таким становищем. Слід відмітити, що контролю за ходом практики майже не було.

На кафедрі журналістики слабо поставлено наукову роботу. В минулому навчальному році була виконана лише одна праця. Це, очевидно, цілком задовольняє членів кафедри, бо й на цей рік запланована... одна наукова тема. Студенти відділення також стоять осторонь від наукової роботи. За чотири роки з відділення не було подано на студентські наукові конференції жодної доповіді; не випущено і намічений збірник студентських робіт з теорії і практики більшовицької преси.

Кілька днів тому на філологічному факультеті університету відбулися партійні збори, які обговорили стан роботи на відділенні журналістики. Комунисті піддали гострій критиці наявні недоліки, внесли ряд цінних пропозицій.

Проте збори — тільки перший крок до перебудови роботи відділення. Треба зробити серйозні висновки з критичних зауважень і пропозицій комуністів, докорінно поліпшити підготовку кваліфікованих спеціалістів для більшовицької преси.

КОЛИ ВІДСУТНЄ УВАЖНЕ ВИВЧЕННЯ ЛЮДЕЙ

На звітно-виборних зборах комуністів економічного факультету з доповіддю виступив секретар партбюро тов. Бідний.

Комунисті тт. Ламков, Матвійчук, Шекшуев відзначили, що доповідь т. Бідного не була самокритичною. В роботі секретаря протягом року було не мало недоліків, які треба було відверто визнати. Як видно з виступів, т. Бідний нерідко вдався до адміністрування. Наприклад, призначив студента I-курсу Шекшуєва редактором газети «Економіст» і навіть не сповістив про це членам редколегії газети.

Партійне бюро мало працювало з молодими комуністами, внаслідок є кандидати партії, у яких просторочений стаж, незадовільно йшло поповнення лав партії

за рахунок кращих людей факультету. Товариші відзначили, що на факультеті встановилася хибна практика прийому до партії виключно п'ятикурсників, причому прийом провадиться дуже поспішно. Це говорить про формальний підхід до питань росту партійної організації, про відсутність уважного вивчення людей.

Товариші, які виступали в дебатах, відзначали також недоліки, які стосуються виконання плану наукової роботи, набору нового поповнення на факультет. Відмічалось, що нерідко на першому курсі вчать студенти, які потрапили туди випадково і потім намагаються перейти на інший факультет.

О. ШЕБАНОВ.

ДО НОВОГО ПІДНЕСЕННЯ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ТА ОБОРОННО-МАСОВОЇ РОБОТИ

Виконуючи рішення ЦК ВКП(б) від 28 лютого 1948 року про розвиток масового спорту, комсомольська організація університету, разом з низовими радами ДСТ «Наука» і добровільних патріотичних товариств домоглися дальшого поліпшення роботи. В цьому році підготовлено 913 значкистів ГПО I та II ступенів, 377 спортсменів-розрядників. У спортивних секціях університету навчаються понад 1500 студентів. В університеті працювало 14 оборонних гуртків, в яких займалося 1100 студентів.

На історичному факультеті по-справжньому велася боротьба за масовість у спорті. В кожній комсомольській групі обговорювалися питання фізкультури і спорту. Міцний спортивний актив зумів повести за собою всю масу студентства. На факультеті виходять дві спортивні газети «На старт» і «Новини спорту».

Добре була поставлена торік оборонна робота у біологів. Член факультетського бюро ЛКСМУ т. Трунова налагодила справу так, що всі комсомольські групи, включаючи і п'яті курси, були залучені до гуртків. Було створено три стрілецькі команди (з них дві жіночі). Факультет міцно тримає перехідний приз університету.

На фізико-математичному факультеті теж є міцний спортивний колектив, який у 5-й комплексній спартакіаді завоював перше місце. Але комсомольське бюро факультету допустило грубу помилку, задовольнившись окремими рекордами і позабувши про масовість. Більшість студентів факультету не займається спортом, часто зриваються комсомольські кроси. Комсомольська організація повинна подбати, щоб всі студенти були охоплені цікавою роботою у спортивних секціях і оборонних гуртках.

Успіх у розвитку спортивно-масової роботи багато в чому залежить від роботи низової ради ДСТ «Наука». Цього року рада домоглася деяких позитивних результатів, але допустила і ряд істотних недоліків. Рада не організувала школи спортивного активу, незважаючи на неодноразові вказівки, не проведено семінару фізоргів. В результаті більшість їх не знали навіть по суті своїх обов'язків.

Мало зробила рада для того, щоб всі спортсмени університету були членами товариства «Наука». Досі М. Сухінін чомусь знаходиться в товаристві «Будівельник», Мересов — у «Динамо», Крапивний — в «Медіку».

Новий склад ради гаряче береться за роботу. Але вже на перше засідання не з'явилися її члени тт. Доценко, Бобров та Істомін.

Комітети добровільних патріотичних товариств торік також допускали в своїй роботі ряд недоліків. Вони погано ще керували факультетськими бюро. На засіданнях комітетів рідко були присутніми представники з факультетів. Комітети не домоглися охоплення членством всіх студентів. Існує заборгованість по членських внесках. Незадовільно було організовано складання норм на значки ППХО та ГСО.

Особливо погано працював університетський «Червоний Хрест». Голова т. Самарський повністю ухилився від керівництва товариством. Комітет рідко збирається.

Недавно обраний об'єднаний комітет Добровільного Товариства Сприяння Армії, Авіації та Флоту повинен усунути ці недоліки і домогтися піднесення загального рівня роботи товариств.

Партія поставила перед нами завдання виховувати стійких і мужніх, бадьорих і життєрадісних, готових до праці й оборони Батьківщини радянських спеціалістів. Докладемо ж всіх сил, щоб виконати це важливе завдання!

В. ПОЛУРЕЗ, член комітету ЛКСМУ.

САТИРА І ГУМОР

Осенний ветерок, шутя,
По листьям поределым бродит.
Рассветный воздух золотя,
Над общежитьем солнце всходит,
Где, сон докучный поборов,
Проснулся Петя Иванов.

Зачем же Петя встал так рано?
Чтоб раньше всех пробиться
к крану.

Он полотенце захватил,
Летит стремглав по коридору,
Но вдруг — в отчаяньи застыл,
Не веря собственному взору:

Уже с рассвета, как ни странно,
Бушует очередь у крана...

Здесь можно простоять часами!
На умывание с тоской
Махнув немытою рукой,
Умылся Иванов слезами.

Как хорошо, когда в квартире
Услышите поутру вы
Куранты звонкие в эфире
И голос дорогой Москвы.

Но, чтоб известия услышать,
Бежит к соседям Иванов,

Где репродуктор еле дышит,
Шипит, не разделяя слов...
Наш Пётр в известия не вник
И грустно головой поник.

Мы, говоря начистоту,
Вам сообщим о Пете рады:
Он очень любит чистоту,
И аккуратность, и порядок.
Но для его осуществления,
Хоть в рамках комнаты всего,
Друзья, конечно, нужен веник.
А где же раздобыть его?

Н. ЛЮБОМСКАЯ.

СЛІДАМИ НАШИХ ВИСТУПІВ

«Коли почнуться заняття?»

Як повідомив редакцію зав. кафедрою української мови доцент Ф. Медведєв, факти, про які писала в газеті група студентів хі-

мічного факультету (див. «Сталінські кадри» № 22), підтвердились. Після виступу газети налагодж-

но додаткові заняття з української мови для першокурсників, які раніше української мови не вивчали.

Заст. редактора В. ХОЛОДКОВ.